

NUORISOASUNTOSELVITYS

**Nuorisoasumisen mahdollisuuksista
Seinänaapurien alueella**

LOPPURAPORTTI

28.4.2000

Jukka Rannila

SISÄLLYSLUETTELO

1. TIIVISTELMÄ.....	4
1.1. TÄRKEIMMÄT TULOKSET.....	4
1.2. SELVITYSTYÖN LOPPURAPORTTI.....	4
2. JOHDANTO.....	5
2.1. KÄSITTEET.....	5
2.1.1. Nuorisoasumisen käsite.....	5
2.1.2 Muut nuorten asumismuodot.....	5
2.1.3 Seinänaapurien käsite.....	5
2.2. SELVITYSTYÖN TAUSTAA.....	6
2.2.1. Nuorisoasuntoliitto.....	6
2.2.2. Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry.....	6
2.2.3. Seinäjoen Seudun nuorisoasuntoyhdistys ry.....	7
2.2.4. Nuorisoasuntoselvityksen alku.....	7
2.2.5. Nuorisoasuntoselvitys yleisesti.....	7
2.3. SELVITYSTYÖN LUOTETTAVUUDESTA JA RAJOITUKSISTA.....	7
3. MUUT SELVITYSTYÖT JA TUTKIMUKSET NUORTEN ASUMISESTA.....	9
3.1. MERJA PAUNIKALLION TUTKIMUS.....	9
3.2. TIMO ITÄPUISTON TUTKIMUS.....	9
3.2.1. Muuttaneet.....	9
3.2.2. Kotiseudulla pysyneet.....	10
3.2.3. Johtopäätöksiä Itäpuiston tutkimuksesta.....	11
3.3. NUORISOASUNTOLIITON LASKELMAT 1997.....	11
3.4. NUORTEN ASUNTOTARVELASKELMA 1995.....	12
3.5. NUORTEN SUOMI 2001.....	13
3.6. KARTOITUS OULULAISTEN 16-29 -VUOTIAIDEN NUORTEN ASUNTOTILANTEESTA.....	13
3.7. YHTEENVETO MUISTA SELVITYKSISTÄ JA TUTKIMUKSISTA.....	14
3.7.1. Nuorisoasuntojen tarve Seinänaapurien alueella?.....	14
4. SELVITYSTYÖN TAVOITTEET.....	16
4.1. NUORISOASUNTOJEN TOTEUTTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ.....	16
4.2. TUETTU NUORISOASUMINEN.....	16
5. SELVITYSTYÖN MENETELMÄT.....	18
5.1. PEREHTYMINEN NUORISOASUMISEEN JA TUETTUUN NUORISOASUMISEEN.....	18
5.2. NUORISOASUMISEN JA TUETUN ASUMISEN KÄSITTEELLISTÄMINEN.....	18
5.3. PUHELINHAASTATELUIJEN VALMISTELU.....	19
5.4. PUHELINHAASTATELUIJEN SUORITTAMINEN.....	19
5.5. TARKEMPI TUTUSTUMINEN TUETUN ASUMISEN TILANTEESEEN.....	19
5.6. SELVITYSTYÖN TULOSTEN ANALYSOINTI.....	19
6. PUHELINHAASTATELUIJEN TULOKSIA.....	20
6.1. NUORISOASUMISEN TUNNETTUUS.....	20
6.2. TUETUN ASUMISEN TUNNETTUUS.....	20
6.3. TUETUN ASUMISEN MONINAISUUS.....	20
6.4. VIRANOMAISTEN SEKTORIJAKO.....	20
6.5. TUETUN NUORISOASUMISEN ERIKOISUUS.....	21
6.6. LINJAUSTEN TARVE.....	21
6.6.1 Tuetun asumisen linjaukset.....	21
6.6.2. Perusasumismuotojen linjaukset.....	22
7. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	23
8. SUOSITUKSET.....	24

8.1. SUOSITUKSET NUORISOASUNTOLIITTO RY:LLE.....	24
8.2. SUOSITUKSET SEINÄJOEN KOTOPESÄ NUORISOYHDISTYS RY:LLE.....	24
8.3. SUOSITUKSET SEINÄJOEN SEUDUN NUORISOASUNTOYHDISTYS RY:LLE.....	25
8.4. SUOSITUKSET POLIITTISTEN NUORISOJÄRJESTÖJEN PIIRJÄRJESTÖILLE ETELÄ-POHJANMAAN ALUEELLA.....	25
8.5. SUOSITUKSET SEINÄNAAPURIEN KUNNILLE.....	26
8.6. SUOSITUKSET JÄRJESTÖTALON JA NEUVOKAS-PROJEKTIN YHDISTYKSILLE.....	26
9. JATKOTUTKIMUSAIHEITA.....	27
9.1. ASUNTOJA NUORILLE?.....	27
9.2. ASUMISMUODOT OSANA ELINKEINOPOLITIIKKA.....	27
9.3. SOSIAALITOIMEN JA NUORISOTOIMEN KÄSITYKSET ASUMISESTA.....	27
9.4. NUORTEN OMA SUHTAUTUMINEN NUORISOASUMISEEN.....	27
9.5. YKSITTÄISESSÄ KUNNASSA NUORTEN ASUNTOTILANTEEN KARTOITUS.....	27
10. LÄHTEET.....	28
10.1. KIRJALLISET LÄHTEET.....	28
10.2. WWW-SIVUT.....	28
10.3. YHTEISÖILTÄ SAATU MATERIAALI.....	28
10.4. PUHELINHAASTATTELUT.....	29
10.5. EPÄVIRALLISET KESKUSTELUT, SÄHKÖPOSTIVIESTIT JA PUHELINKESKUSTELUT.....	30

1. TIIVISTELMÄ

Tässä loppuraportissa esittelen nuorisoasumisen mahdollisuuksia Seinänaapurien alueella.

1.1. Tärkeimmät tulokset

Selvitystyön tärkein tulos on, että nuorisoasumista asumismuotona ei koeta vuoden 2000 tilanteen perusteella tarpeelliseksi Seinäjoen ympäryskunnissa. Seinäjoella nuorisoasuminen asumismuotona on havaittu tarpeelliseksi. Tuloksien pohjalta eri osapuolet voivat tehdä johtopäätöksiä omaan toimintaan.

Suhtautuminen nuorisoasumiseen ei ole pääsääntöisesti kielteistä. Nuorisoasuminen asumismuotona on melko tuntematon Seinänaapurien alueella, joten tuntemattomaan asiaan on vaikea ottaa kantaa.

Nuorisoasumisen mahdollisuudet Seinäjoen ympäryskunnissa voivat olla tulevaisuudessa, jos tilanne on muuttunut toisenlaiseksi. Lähimmän 1-5 vuoden aikana Seinäjoen ympäryskunnissa ei luultavasti ala nuorisoasumisen hankkeita. Tämän pidemmälle tulevaisuuteen tämä selvitystyö ei anna arvioita.

1.2. Selvitystyön loppuraportti

Luvussa 2 esittelen nuorisoasumiseen liittyvät käsitteet, ja selvennän selvitystyön taustaa.

Luvussa 3 esittelen käy selväksi, että asumista ja muuttoliikettä on tutkittu laajasti usealla eri tavalla, ja tästä tuloksena on päätelmiä selvitystyöhön.

Aiempien selvitysten ja tutkimusten perusteella olen rajannut luvussa 4 selvitystyön tavoitteen kahdeksi alataavoitteeksi.

Luvussa 5 kuvaan selvitystyön etenemistä ajallisesti ja tehtävien mukaan.

Tärkeä vaihe on selvitystyössä oli puhelinhaastattelut Seinänaapurien alueella. Luvussa 6 on puhelinhaastattelujen tulokset yleisesti, ja loppuraportin liitteenä tarkka erittely puhelinhaastatteluista.

Luvussa 7 on johtopäätökset selvitystyöstä, ja luvussa 8 on suosituksia eri osapuolille selvitystyön tulosten perusteella.

Selvitystyön aikana on tullut vastaan erilaisia asioita, jotka antavat aiheita muille selvityksille ja tutkimuksille. Näitä olen esitellyt lyhyesti luvussa 9.

2. JOHDANTO

2.1. Käsitteet

2.1.1. Nuorisoasumisen käsite

Nuorisoasumisella on tässä selvitystyössä tarkoitettu kohtuuhintaisten ensiasuntojen tarjoamista 18-29 -vuotiaille nuorille.

Kohtuuhintainen tarkoittaa asunnon vuokraa paikkakunnan vuokratason alapuolella tai vuokratasossa, ei kuitenkaan paikkakunnan vuokratason yläpuolella.

Ensiasunto tarkoittaa 18-29 -vuotiaan nuoren ensimmäistä asuntoa kotona asumisen tai opiskelija-asumisen jälkeen.

Ei-opiskeleva nuori on käsitteenä ongelmallinen, koska opiskelu on monimuotoista. Lisäksi käsitteellinen ongelma voi olla kaksi yhdessä asuvaa nuorta, joista toinen on opiskelija ja toinen työelämässä. Päälinjana tässä selvitystyössä on pidetty, että toinen yhdessä asuvista on 18 - 29 -vuotias ei-opiskeleva nuori, ja ei-opiskeleva nuori ei opiskele päätoimisesti.

Vuokrasopimuksen kesto on tässä selvitystyössä noudatettu viiden vuoden rajaa, jolloin nuorisoasumismuodon kesto yksittäiselle nuorelle on pisimmillään viisi vuotta.

2.1.2 Muut nuorten asumismuodot

Nuorisoasuminen on yksi asumismuoto muiden joukossa. Tämän selvitystyön ajaksi olen rajannut nuorisoasumisen lisäksi seuraavia nuorten asumismuodot:

- opiskelija-asuminen
- omistusasuminen
- asumisoikeus asuminen
- osaomistus asuminen
- vuokra-asuminen
- turva- ja ensikodit.

Erityisesti vuokra-asuminen ja opiskelija-asuminen ovat lähellä nuorisoasumista.

2.1.3 Seinänaapurien käsite

Seinänaapurit on yksi seutukunta, johon kuuluvat seuraavat kunnat:

- Ilmajoki
- Jalasjärvi
- Kurikka
- Nurmo
- Peräseinäjoki
- Seinäjoki
- Ylistaro.

Seutukunta on Etelä-Pohjanmaan maakuntaliiton alueella.

2.2. Selvitystyön taustaa

2.2.1. Nuorisoasuntoliitto

Edellä olevat käsitteet ovat osittain Nuorisoasuntoliiton määrittelemiä. Nuorisoasuntoliitto ry, lyhennettynä NAL, on Suomessa nuorisoasumisen kehittäjä ja edunvalvoja.

Nuorisoasuntoliitto ry:n alaisia jäsenyhdistyksiä ovat 30.9.1999 saamani listauksen mukaan seuraavat:

- Hyvinkään Nuorisoasunnot ry.
- Hämeenlinnan Seudun Nuorisoasunnot ry.
- Jyväskylän Nuorisoasunnot ry.
- Kankaanpään Seudun Nuorisoasunnot ry.
- Kiimingin Nuorisoasunnot ry.
- Kuopion Seudun Nuorisoasunnot ry.
- Lahden Seudun Nuorisoasunnot ry.
- Oulunseudun Nuorisoasuntoyhdistys ry
- Porvoon Seudun Nuorisoasunnot, Pois mamman padalta ry. - Ungdomsbostäder i Borgå, Bort från mammas gryta rf.
- Riihimäen Nuorisoasunnot ry.
- Rovaniemen Nuorisoasunnot ry.
- Savonlinnan Seudun Nuorisoasunnot ry.
- Tampereen Seudun Nuorisoasunnot ry.

Tämän lisäksi Nuorisoasuntoliitto ry:n rakennuttajayhtiön Alkuasunnot Oy:n omistuksessa on Helsingissä ja Vantaalla nuorisoasuntoja.

Nuorisoasuntoliitto ry:n alaisia jäsenyhdistyksien perustamishankkeita ovat 30.9.1999 saamani listauksen mukaan seuraavat:

- Vihdin Nuorisoasunnot ry.
- Keravan Nuorisoasunnot ry.

Mielenkiintoinen yksityiskohta on Porvoon yhdistyksen mielenkiintoinen nimi, joka kuvaa kaunistelematta koko nuorisoasumisen ideaa, eli nuorten itsenäistymisen tukemista.

Tämän lisäksi Nuorisoasuntoliitto ry:n valtakunnallisia jäsenjärjestöjä ovat:

- Suomen Kuntaliitto ry.
- Invalidiliitto ry.
- Kokoomuksen Nuorten Liitto ry.
- Nuoren Keskustan Liitto ry.
- Sosiaalidemokraattiset Nuoret ry.
- Vasemmistonuoret ry.

Nuorisoasuntoliitolla on kiinnostusta laajentaa nuorisoasuntotoimintaa Seinäjoen seudulla.

2.2.2. Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry.

Yksi Nuorisoasuntoliitto ry:n ulkopuolisista nuorisoasuntoyhdistyksistä on Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry, jonka toiminta-alue on Seinäjoen kaupunki. Yhdistys on perustettu 1995, ja ensimmäinen nuorisoasuntokohde on luovutettu asumiskäyttöön 30.12.1998.

Tällä yhdistyksellä on omistuksessaan kiinteistöosakeyhtiö Seinäjoen ykköskoto, jolla on yksi nuorisoasuntokohde rakennettuna osoitteessa Pellervonkatu 9.

Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry:n jäseninä ovat:

- Tango- ja viihdemusiikin edistämisyhdistys ry.
- Seinäjoen Maila-Jussien tuki ry.
- kiinteistöosakeyhtiö Marttilan Kortteeri.

Sekä Tango- ja viihdemusiikin edistämisyhdistys ry:n että Seinäjoen Maila-Jussien tuki ry:n toiminta nuorisoasumisen lisäksi on ollut tämän selvitystyön ulkopuolella. Molempien yhdistyksien toiminnan tulokset ovat valtakunnallisesti merkittäviä nuorisoasumisen lisäksi.

2.2.3. Seinäjoen Seudun nuorisoasuntoyhdistys ry.

Maaliskuussa 1998 on perustettu Seinäjoen Seudun nuorisoasuntoyhdistys ry, jonka toiminta-alueeksi on määriteltä Seinänaapurien seutukunta.

Perustamisen jälkeen yhdistyksen virallista toimintaa ei ole ollut, mutta erilaisia epävirallisia keskusteluja eri yhteyksissä on ollut.

2.2.4. Nuorisoasuntoselvityksen alku

7.8.1999 olin mukana epävirallisissa keskusteluissa Seinäjoen Seudun nuorisoasuntoyhdistys ry:n hallituksen kahden jäsenen kanssa. 9.8.1999 ehdotin selvitystyötä tehtäväksi.

9.8.-4.9.1999 tein lyhyen esiselvityksen koskien Nuorisoasuntoliittoa, ja kysyin liiton kiinnostusta selvitystyöhön. Nuorisoasuntoliitto ry:n pääsihteerillä, eikä muilla liiton edustajilla selvitystyön aikana, ei ollut mitään selvitystyötä vastaan.

5.9.1999 Seinäjoen Seudun nuorisoasuntoyhdistys ry:n hallituksen kokouksessa esittelin nuorisoasuntoselvityksen projektisuunnitelman, jonka hallitus hyväksyi yksimielisesti.

2.2.5. Nuorisoasuntoselvitys yleisesti

Selvitystyötä varten olen tutustunut nuorisoasumisen tilanteeseen Oulussa, Hämeenlinnassa ja Seinäjoella. Tämän lisäksi olen haastatellut useita henkilöitä Seinänaapurien alueella, ja ollut sähköpostin välityksellä yhteyksissä useisiin henkilöihin selvitystyön vuoksi.

Selvitystyön ajaksi olen laatinut WWW-sivut, jonne olen selvitystyön aikana lisännyt erilaista materiaalia. WWW-sivuilla on ollut päiväkirja selvitystyön aikana tekemistäni tehtävistä. WWW-sivuja ovat selvitystyössä mukana olleet henkilöt käyttäjä vapaasti, minkä lisäksi WWW-sivuilla olen pyrkinyt lisäämään selvitystyön avointa luonnetta.

Luvussa 5 on tarkempi kuvaus selvitystyön menetelmistä ja tehtävien jakautumisesta ajallisesti.

2.3. Selvitystyön luotettavuudesta ja rajoituksista

Selvitystyö on ollut tilannetta kartoittava laadullisia tutkimusmenetelmiä käyttävä prosessi. Selvitystyö on nuorisoasumisen tilanteen kartoitusta yhdellä seutukunnalla vuosina 1999-2000, minkä vuoksi selvitystyöllä on seuraavia rajoituksia:

Rajoitus 1:

Selvitystyön tulokset koskien nuorisoasumista eivät ole yleistettävissä muille seutukunnille.

Rajoitus 2:

Selvitystyön historiaosuus on vajavainen, eikä näin ollen voi olla katsaus nuorisoasumisen historiaan Seinänaapurien seutukunnassa.

Rajoitus 3:

Selvitystyö kartoitti tilannetta vuosina 1999-2000, joten selvitystyön tuloksien merkitys vähenee tulevaisuudessa. Henkilövaihdosten ja muun kehittymisen vuoksi nuorisoasumisen toiminta-alue on Seinänaapurien alueella tulevaisuudessa toisenlainen.

Rajoitus 4:

Johtuen selvitystyön laadullisesta luonteesta tulosten yleistettävyys määrällisesti ei ole mahdollista.

3. Muut selvitystyöt ja tutkimukset nuorten asumisesta

3.1. Merja Paunikallion tutkimus

Merja Paunikallion (1997) tutkimuksessa on tutkittu kyselytutkimuksena maaseudun nuorten näkemyksiä maaseudusta asuin-, työ- ja elinympäristönä.

Paunikallion tutkimuksesta, sivulla 39, on kohtuuhintaisesta asunnosta todetaan seuraavaa:

Kohtuuhintaisen asunnon saaminen on myös hyvin tärkeä tekijä nuorten tehdessä päätöksiä tulevaisuuden asuinpaikasta. Yli puolet on sitä mieltä, että sillä on vaikutusta jonkin verran ja lähes kolmasosalle sillä paljon vaikutusta. Myös tyttö- tai poikaystävänsä vaikutus asuinpaikan valintaan on suuri. Yhteensä sillä on vaikutusta runsaalle neljälle viidestä nuoresta ja lähes puolet vastanneista pitää sen vaikutusta suurena. (Paunikallio 1997.)

Edellä olevan lainauksen perusteella nuorisoasumisen perusajatus kohtuuhintaisesta asumisesta saisi tukea nuorilta.

Tämän lisäksi kyselyn tuloksena todetaan, että monet nuoret haluaisivat asua aikuisena omakotitalossa. Tässä mielessä nuorisoasumisen välivaihe, pisimmillään viisi vuotta, voisi sopia osalle nuorista.

Elinkeinopoliittisesti ajatellen maaseudun nuorilla on kiinnostusta asua maaseudulla, koska työpaikan vaikutus on todettu tärkeäksi.

Nuorisoasuntoselvityksen kannalta mielenkiintoinen piirre on se, että osa haastatelluista nuorista on ollut Seinänaapurien alueelta.

Tähän tutkimukseen perehtymisen perusteella tein seuraavan päätelmän nuorisoasuntoselvitykseen:

Päätelmä 1:

Tämän tutkimuksen perusteella nuorisoasuntoselvitykseen yksi oletama on, että Seinänaapurien alueen nuorista tarpeeksi merkittävä osa haluaisi asua Seinänaapurien alueella. Tällöin on perusteltua tutkia nuorisoasumisen mahdollisuuksia.

3.2. Timo Itäpuiston tutkimus

Siirtolaisinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksen tutkija Timo Itäpuiston (1999) tutkimuksessa on tutkittu Etelä-Pohjanmaan ulos- ja sisäänmuuttoa, sekä kotiseudullaan Etelä-Pohjanmaalla pysyneitä.

Tässä tutkimuksessa 18-29 -vuotiaat ovat olleet osa laajempaa tutkimuskohderyhmää, joka oli jaettu kahteen osaan: muuttaneet ja kotiseudulla pysyneet.

3.2.1. Muuttaneet

Maakunnasta muuttaneiden tärkein muuttamisen syy ei yleisesti ottaen ollut asumissyys, vaan työhön tai opiskeluun liittyvä syy.

Maakunnan sisällä muuttaneiden ryhmän tärkein on ollut asumiseen liittyvä syy (s.60). Lisäksi asumiseen liittyvä syy on ollut merkittävin 2. tai 3. tärkein muuttosyy.

Nuorisoasuntoselvityksen kannalta maakunnan 18-29 -vuotiaiden sisäisten muuttajien ryhmä on mielenkiintoinen. Tämän lisäksi tutkimuksessa on yksi mielenkiintoinen pääryhmä, eli maakuntaan tulleet muuttajat.

Kun kolme pääryhmää, eli maakunnasta muuttajat, maakuntaan muuttajat ja maakunnan sisäiset muuttajat, jaetaan ristikkäisesti kolmeentoista erilaiseen ryhmään, ovat muuttajat jaettuna 39 erilaiseen ryhmään.

Nuorisoasuntoselvityksen kannalta olennaisimmat muuttajaryhmät kolmestatoista ryhmästä ovat:

- muut asunnonvaihtajat
- työelämään tulijat
- työpaikan vaihtajat
- uramuuttajat
- asuinympäristömuuttajat
- yhteen muuttajat
- erilleen muuttajat.

Muut kuusi ryhmää ovat muuttoliikkeen kokonaisuuden kannalta tärkeitä tutkittavia, mutta 18-29 -vuotiaiden ensiasunnon tarvitsijoiden merkitys on tärkeä näissä seitsemässä ryhmässä.

Näiden seitsemän ryhmän maakunnan sisällä ja maakuntaan tulevien kohdalla nuorisoasumismuodolla voisi olla merkitystä. Lisäksi samojen ryhmien maakunnasta muuttaneet ovat pohtineet jonkin verran paluuta Etelä-Pohjanmaalle. Näistä 18-29 -vuotiaille nuorisoasumismuodolle voisi olla merkitystä.

Nuorisoasuntoselvityksen kannalta nuorisoasumismuoto on yksi tapa antaa mahdollisuus maakunnasta muuttaneille nuorille palata Etelä-Pohjanmaalle ja/tai entiseen kotikuntaansa.

3.2.2. Kotiseudulla pysyneet

Toinen tutkittava kohderyhmä on ollut Itäpuiston tutkimuksessa kotiseudulla pysyneet. Asumissyistä kotiseudullaan Etelä-Pohjanmaalla nuoret vastaajat arvostavat maaseutumaista asuinympäristöä.

Tämä pääryhmä on tutkimuksessa jaettu seitsemään alaryhmään:

- vanhempien luona asuviin
- kodista irtautuneisiin opiskelijoihin
- yrittäjiin
- parannusta asumisolosuhteisiin toivoviin
- kotiseutuun kiintyneisiin
- työpaikkaa hakeviin
- elämäntilanteeseensa tyytyväisiin.

Nuorisoasuntoselvityksen kannalta on vaikea löytää näistä ryhmistä yksiselitteistä ja selkeää 18-29 -vuotiaiden nuorten ryhmää, jotka suoraan kuuluisivat nuorisoasumismuotoon, sillä vanhempien luona asuvista ja kodista irtaantuneet opiskelijat ovat halukkaita muuttamaan Etelä-Pohjanmaan ulkopuolelle.

Työpaikkaa hakevat ovat nuorisoasuntoselvityksen kannalta mielenkiintoinen kohderyhmä, koska suurin kiinnostus kohdistuu Etelä-Pohjanmaan alueelle.

Elämäntilanteeseensa tyytyväiset 18-29 -vuotiaat kotona asuvat nuoret ovat nuorisoasumisen kannalta ongelmallisia. Jos he ovat todella tyytyväisiä tilanteeseen, nuorisoasuminen ei heitä välttämättä kiinnosta. Toisaalta heille ei ole välttämättä tullut mahdollisuutta pohtia nuorisoasumista, koska nuorisoasumista on Etelä-Pohjanmaalla vain Seinäjoella.

3.2.3. Johtopäätöksiä Itäpuiston tutkimuksesta

Itäpuiston tutkimus vahvistaa 18-29 -vuotiaiden elämäntilanteen moninaisuuden, sillä heitä kuuluu tutkimuksessa tehtyjen ryhmittelyjen perusteella useisiin erilaisiin ryhmiin.

Johtopäätöksenä, alkaen sivulta 138, on suositus maakunnasta muuttaneisiin nuoriin keskittymisestä.

Nuorisoasuntoselvityksen kannalta mielenkiintoinen kysymys on vuokra-asuntojen tarve yleensä. Sivulla 146 todetaan muuttotappiokunnan kannalta vuokra-asuntojen tarve:

Poismuuttaneet vähentävät vuokra-asuntojen tarvetta. Toisaalta monissa muuttotappiokunnissa ei ole tarvetta vuokra-asuntojen rakentamiseen. Ongelma on pikemminkin päinvastainen: nuorten tarvitsemiin vuokra-asuntoihin ei enää riitä asujia. (Itäpuisto 1999.)

Ongelma on tietenkin ajankohtainen monelle muuttotappiokunnalle. Toisaalta ongelmana on, että rakennuttamalla nuorisoasuntoja maakuntakeskuksiin saavat keskuksat houkutelua helpommin 18-29 -vuotiaita asumaan keskukseseen, eivät ympäryskuntiin. Tämän jälkeen maakunnan sisäinen muutto on todennäköisemmin kunnan sisäistä muuttoa. Sivulla 63 mainitaan seuraavaa:

Nuoret muuttajat hakeutuvat yleensä asumaan vuokralle. Myöhemmin tapahtuva siirtyminen asuminen omakotiasujaksi ei välttämättä vaadi enää muuttoa kunnan rajojen yli. (Itäpuisto 1999.)

Muuttotappiokunnan kannalta nuorisoasuminen voi tuntua turhalta hankkeelta, koska nuoria muuttaa pois. Toisaalta nuorien vakiinnuttaminen kuntaan voisi onnistua 18-29 -vuotiaana nuorisoasumisen avulla, jonka jälkeen he siirtyisivät helpommin kunnan omakotiasujaksi. Tämä on kieltämättä vaativa ongelma kunnissa ratkaistaviksi.

Nuorisoasuntoselvitykseen Itäpuiston tutkimuksesta voi tehdä seuraavia päätelmiä:

Päätelmä 2:

Nuorisoasuminen voi olla yksi keino nuorten paluumuuton mahdollistamisessa muiden keinojen joukossa.

Päätelmä 3:

Pelkkä asumismuoto ei riitä paluumuuton mahdollistamiseen, tarvitaan myös elinkeinopoliittisia toimenpiteitä.

Päätelmä 4:

Kotiseudulla pysyvien asumistyytyväisyyden lisäämiseen nuorisoasuminen on yksi keino muiden joukossa.

3.3. Nuorisoasuntoliiton laskelmat 1997

Nuorisoasuntoliitto on tilannut 1997 selvityksen nuorison asuntovajauksesta. Laskelmat on tehnyt erikoistutkija Markku Lankinen.

Laskelman perustavoitteet ovat seuraavat:

- a) 15-19 -vuotiaista nuorista 15% tarvitsee asunnon
- b) 20-24 - vuotiaista nuorista 50% tarvitsee asunnon
- c) 25-29 - vuotiaista nuorista 65% tarvitsee asunnon.

Näiden perustavoitteiden perusteella kuntakohtaisten väestöennusteiden perusteella on laskettu nuorten asuntotarve eli asuntovajaus. Kokonaisuudessaan vuoden 2000 asuntotarve 15-29 -vuotiaille nuorille olisi 6622 asuntoa.

Kokonaistarpeesta osa on luonnollisesti opiskelija-asuntoja. Nuorisoasuntoselvityksen kannalta tärkeitä ovat muut kuin opiskelevat nuoret, joita on laskelmassa arvioitu seuraavalla tavalla:

- a) 15-19 -vuotiaista nuorista 30 % on ei-opiskelevia
- b) 20-24 -vuotiaista nuorista 70 % on ei-opiskelevia
- c) 25-29 -vuotiaista nuorista 90 % on ei-opiskelevia.

Tämän pohjalta vuoden 2000 15-29 -vuotiaiden ei-opiskelevien nuorten asuntotarve olisi Etelä-Pohjanmaalla 4700 asuntoa.

Laskelman lopullisena olettamana on, että 1/5 ei-opiskelevista nuorista tarvitsisi erityisiä nuorisoasuntoja, eli Etelä-Pohjanmaalla $4700/5 = 940$.

Laskelmassa ei oteta kantaa, miten nuorisoasuntojen tarve jakautuisi Etelä-Pohjanmaan kuntien kesken.

Nuorisoasuntolaskelman taustatilastona on huomioituna Etelä-Pohjanmaalla asuvien 25-29 -vuotiaiden muuta maata laajempi asuminen

KOTONA ASUVAT 25-29-vuotiaat	Etelä-Pohjanmaa	koko maa keskimäärin
1990	23 %	15 %
1992	24 %	15 %
1995	25 %	15 %

Nuorisoasuntolaskelman perusteella olen tehnyt seuraavat päätelmän nuorisoasuntoselvitykseen:

Päätelmä 5:

1/5 ei-opiskelevista nuorista on yläraja nuorisoasuntotuotannolle.

3.4. Nuorten asuntotarvelaskelma 1995

Ennen Vaasan läänin muuttumista osaksi Länsi-Suomen lääninä, on Vaasan läänin silloinen nuorisolautakunta teettänyt 1995 nuorten asuntotarvelaskelman.

Oleellinen tieto on, että 21-29 -vuotiaiden nuorten vanhempien luona asuminen on muuta maata laajempaa. Vuoden 1995 tilanteen mukaisesti tilanne on ollut seuraava:

KOTONA ASUVAT	21-22-vuotiaat	23-29 -vuotiaat
Vaasan lääni	44 %	26 %
koko maa	34 %	11 %

Asuntotarvelaskelman perusteena on oletus, että nuoret irtaantuisivat lapsuudenkodistaan 20-vuotiaana. Tällä tavalla laskien Vaasan läänin asuntotarvelaskelmaan on saatu laskettua asuntotarpeet.

Nuorten asuntotarvelaskelman perustana on 31.12.1994 tilasto. Tämän tilaston perusteella Seinänaapurien kunnissa 21-22- ja 23-29-vuotiaat ovat asuneet seuraavalla tavalla:

	21-22 -vuotiaita	21-22 -vuotiaita kotona asuvia	23-29-vuotiaita	23-29 -vuotiaita kotona asuvia
Ilmajoki	276	141	901	255
Jalasjärvi	228	111	762	224
Kurikka	261	105	960	251

Nurmo	214	88	995	185
Peräseinäjoki	74	37	278	61
Seinäjoki	804	195	3203	366
Ylistaro	116	55	438	125

Tämän tilaston tuloksena on perusteltua selvittää mahdollisuutta tarjota osalle 21-29 erityistä nuorisoasumisen asumismuotoa.

3.5. Nuorten Suomi 2001

Suomen Kuntaliitto ry:n tutkija Päivi Kurikka on toteuttanut 1998-1999 Nuorten Suomi 2001 -tutkimushankkeen toisen vaiheen postikyselyn 18-26 -vuotiaille nuorille.

Itäpuiston tutkimuksen tavoin vahvistetaan tulos, että opiskelun aloittaminen on tärkein muuttosyy. Mielenkiintoinen on tulosta, että suurin on muuttohalukkuus niissä, jotka eivät ole syntyperäisiä kunnan asukkaita, vaan sinne muuttaneita.

Nuorisoasuntoselvityksen kannalta tämä on mahdollisuus Seinänaapurien kunnille, varsinkin kun yli 24-vuotiailla tarve päästä asumaan miellyttävämpään asuin ympäristöön korostuu.

Tärkeä tulos on nuorten tyytymättömyys senhetkisen asuinkuntansa asuntotarjontaan. Tutkimuksessa nuoret oli jaettu neljään ryhmään, ja ryhmien suhtautuminen asuinkuntansa asuntotarjontaan oli seuraava:

Paikallaan pysynyt, ei muuttoaikeita	44 %
Paikallaan pysynyt, aikoo muuttaa	48 %
Kuntaan muuttanut, ei muuttoaikeita	39 %
Kuntaan muuttanut, aikoo muuttaa	46 %
Yhteensä	45 %

Tulos on merkittävä, jos noin laaja joukko nuoria on aivan oikeasti tyytymättömiä kuntansa asuntotarjontaan. Pelkkä asuntotarjonta ei kuitenkaan saa nuoria asumaan tietyssä kunnassa. Lisäksi on oltava palveluverkostot kunnossa ja hyvin toimiva elinkeinorakenne, jonka avulla nuoret voivat saada elinkeinon.

Tämän tutkimuksen perusteella on nuorisoasuntoselvitykseen yksi päätelmä lisää:

Päätelmä 6:

Asuntotarjonnalla on laajasti merkitystä nuorille, vaikka se ei yksin riitä. Nuorisoasuntoselvityksen kannalta nuorisoasunnot ovat yksi osa asuntotarjontaa.

3.6. Kartoitus oululaisten 16-29 -vuotiaiden nuorten asuntotilanteesta

Oulussa on tehty kartoitus nuorten asuntotilanteesta postikyselynä, johon on vastannut 247 nuorta. Vastanneista 55 % asui vuokralla, lisättyä oppilasasuntoasumisella heitä oli 61,7 %. Tämä tulos sopii 16-29 -vuotiaiden elämäntilanteeseen yleisesti.

Selvitystyön kannalta mielenkiintoinen on toivottu asumismuoto. Omistusasunnon tai osaomistusasunnon hankkiminen on monen nuoren toiveena. Jos tätä ajattelee yleisemmin, ei nuorisoasumisessa vuokrasopimuksen rajoittamisesta viiteen vuoteen ole nuorten omien toiveiden vastaista.

Asuntojen sijainnin kannalta vapaamuotoiset vastaukset osoittivat, että nuorten asuntoja ei saa sijoittaa liian kauaksi kaupungin/kunnan keskuksesta.

Kartoitus on esimerkki, miten rauhalliselta näyttävässä tilanteessa, jolloin nuoret voivat asua vuokralla, voi olla sisäisesti hyvinkin erilaisia tilanteita. Monet kyselyyn vastanneista eivät olleet tyytyväisiä asumistilanteeseensa.

Nuoret yleisesti ottaen hyväksyivät tosiasian, että omistusasuntoon ei monella 16-30 -vuotiaalla ole varaa, jolloin heidän asumistoiveensa kohdistuivat vuokra-asumisen eri muotoihin, erityisesti opiskelija-asumiseen ja vuokraus yksityiseltä. Lisäksi vuokra-asuntojen tarpeen moninaisuus korostui, koska osalla 16-30 -vuotiailla nuorista on lapsia.

Päätelmä 7:

Nuorisoasuntojen ja yleensä vuokra-asuntojen tontin sijainnilla on erittäin suuri merkitys asuntojen kysynnälle.

Päätelmä 8:

Nuoret voivat asua pakon edessä vuokralla kalliistikin, mihin he eivät välttämättä ole tyytyväisiä.

3.7. Yhteenveto muista selvityksistä ja tutkimuksista

Edellä mainittujen selvitysten ja tutkimusten perusteella on nuorisoasumisen määritelmä analysoitava uudelleen.

18-29 -vuotiaat ovat erittäin sirpaleinen joukko, joiden kokoaminen yhdeksi siistiksi käsitteelliseksi kokonaisuudeksi on mahdoton tehtävä.

Kohtuuhintainen vuokra-asunto sai tukea, koska suurelle osalle 18-29 -vuotiaista asumispalvelut olivat tärkeitä.

Ensiasunto käsitteenä on mielenkiintoinen, koska nuori itse ei välttämättä koe nuorisoasuntoa ensiasuntona. Ennen nuorisoasuntoon siirtymistä takana voi olla useita asumismuotoja.

Viiden vuoden vuokrasopimus on pitkä aika 18-29 -vuotiaan elämäntilanteessa. Ottaen huomioon edellä mainitut tilastot, ehtivät nuoret tehdä monenlaista viidessä vuodessa.

3.7.1. Nuorisoasuntojen tarve Seinänaapurien alueella?

Edellä olevien selvitysten ja tutkimusten lyhyen analyysin perusteella selvitystyössä ei ollut tarpeellista uusia nuorisoasumisen tarvelaskelmia. Nuorisoasuntojen tarvetta on, mutta määrät yhtä Seinänaapurien kuntaa kohden ovat melko pieniä.

Jos nuorisoasuntojen tarve Etelä-Pohjanmaalla, Nuorisoasuntoliitto ry:n 1997 laskelmien perusteella 940, jakautuisi tasaisesti 27 kunnan kesken, olisi nuorisoasuntoja keskimäärin 34,8 jokaisessa kunnassa. Tämän perusteella Seinänaapurien alueella tarvittaisiin 243,6 nuorisoasuntoa. Tämä on tietenkin oletus, koska nuorisoasuntoja rakennetaan monessa vaiheessa, eikä laskennallista tarvetta kerralla.

Valtakunnallisesti tarkastellen nuorisoasuntotoiminta on alkanut useimmiten maakunnan keskuksesta. Olisi kuitenkin mahdollista, että osa nuorisoasunnoista voisi olla Seinäjoen ympäryskunnissa. Tuskin kaikkia laskennallisia 243,6 nuorisoasuntoa olisi pakko rakentaa Seinäjoelle.

Nuorten asuntotarvelaskelman kotona asuvia 21-29 -vuotiaita koskevan tilaston perusteella voi laskea seuraavia arvioita:

	21-29 -vuotiaat kotona asuvat	joista 5 %	joista 10 %
Ilmajoki	396	19,8	39,6
Jalasjärvi	335	16,75	33,5
Kurikka	356	17,8	35,6
Nurmo	273	13,65	27,3
Peräseinäjoki	98	4,9	9,8
Seinäjoki	561	28,05	56,1
Ylistaro	180	9	18
YHTEENSÄ	1803	90,15	180,3

Kummastakin laskelmasta laskien eri tavalla ovat mahdolliset nuorisoasumisen asuntomäärät todellakin melko pieniä yhtä kuntaa kohden.

4. Selvitystyön tavoitteet

Selvitystyön kannalta oleellista ei ole ollut selvittää uudelleen nuorisoasuntojen tarvetta ja sen määrää. Perusoletuksena on, että nuorisoasuntojen tarvetta on riippumatta Seinänaapurien kuntien kokoeroista.

4.1. Nuorisoasuntojen toteuttaminen käytännössä

Käytännössä nuorisoasuntojen toteuttaminen vaatii erittäin tiivistä yhteistyötä kunnan kanssa.

Nuorisoasuntoliitto ry:n tulkinnan mukaisesti nuorisoasumisessa pitäisi olla mukana asuntotoimi, sosiaalitoimi, nuorisotoimi ja työvoimahallinto.

Sosiaalitoimi- ja nuorisotoimi saattavat kuulostaa aluksi hieman yllättäviltä yhteistyökumppaneilta asumisasioissa. Tätä asiaa käsittelemme luvussa 4.2.

Tässä selvitystyössä en haastatellut työvoimahallinnon edustajia, koska rajasin selvitystyön vain kuntiin.

Nuorisoasuntojen rakennuttamiseen on saatavissa hakemukselle Raha-automaattiyhdistys RAY ry:n avustusta 20 %, ja Valtion asuntorahasto ARA:n lainaa 80 %. Näitä rahoitusmuotoja varten on perustettava nuorisoasuntoyhdistys, jonka nimissä rahoitusta haetaan. Nuorisoasuntoyhdistyksen jäsenenä on oltava vähintään kolme oikeushenkilöä; tästä esimerkkinä on Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry, jolla on kolme oikeushenkilöä jäsenenä.

RAY:n ja ARA:n säädökset rahoituksen hakemiselle ovat erittäin tarkkaan ohjeistettuja, ja osa ohjeista muuttuu vuosittain. Selvitystyön aikana tutustuin RAY:n ja ARA:n rahoitusprosessiin hallinnollisena prosessina.

Kunnan asuntotoimen kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää, koska kunnan on annettava omat lausuntonsa tietyssä vaiheessa ARA:n rahoitusprosessia. Lisäksi ARA:n hakemukset jätetään kuntaan, joka toimittaa ne ARA:lle.

Erittäin merkittävä syy kunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön on tontin osoittaminen nuorisoasuntokäyttöön. Käytännössä kätevä tapa tähän on tontista tehtävä tonttivaraus. Jotta päästään tonttivaraukseen, on ensin löydettävä varattava tontti, ennen kuin rahoitusprosessia kannattaa edes aloittaa.

Tonttivarauksen kautta on nuorisoasuntohankkeiden rahoitusprosessi aloitettu esimerkiksi Hämeenlinnassa ja Seinäjoella. Hämeenlinnan hanke oli 30.9.1999 alussa ja Seinäjoen hanke on johtanut 30.12.1998 nuorisoasuntokohteen asumislupaan.

Selvitystyön tavoite 1:

Edellä mainittujen syiden vuoksi selvitystyön tavoite 1 on ollut selvittää Seinänaapurien kuntien suhtautumista nuorisoasumiseen.

Selvitystyön tavoite 1:n rajaus:

Tämän selvitystyön tavoite ei ollut lähteä käynnistämään nuorisoasuntohanketta jossain Seinänaapurien kunnassa. Jos jossain kunnassa osoitettaisiin ehdotonta kiinnostusta nuorisoasumiseen, olisi tästä jatkettava omalla hankkeellaan.

4.2. Tuettu nuorisoasuminen

Nuorten itsenäistymishalu ei ole ainut osatekijä nuorisoasumisessa. Vaikka edellä mainittujen selvitysten ja tutkimusten perusteella 18-29 -vuotiaat muuttaisivat nuorisoasuntoihin halukkaasti, ei tämä yksinään riitä.

Nuorisoasumisen toteuttamisessa on kaksi päälinjaa:

1. pelkkä nuorisoasuminen vuokraustoimintana
2. nuorisoasuntojen vuokraustoiminnan lisäksi tuettua nuorisoasumista.

Hämeenlinnan Seudun Nuorisoasunnot ry:n työseminaarissa tämä tuli erittäin hyvin esille, koska Hämeenlinnan hankkeessa on alusta alkaen ollut voimakas tuetun asumisen painotus rakentamisen lisäksi. Monessa muussa nuorisoasuntohankkeessa pääpaino on ollut asuntojen tuotannossa.

Syynä tuetun asumisen painotukseen, myös Hämeenlinnassa, on ollut tosiasia, että alle 25-vuotiaiden nuorten itsenäinen asuminen ei ole onnistunut kaikissa tapauksissa ilman tukitoimenpiteitä. On syytä painottaa, että kaikki alle 25-vuotiaat eivät tarvitse tuettua asumista.

Käytännössä tuetun asumisen järjestämiseen on kolme perustapaa:

- palkattu tukihenkilö
- vapaaehtoinen tukihenkilö
- edellisten yhdistelmät.

Nuorisoasuntoliitto ry:n yksi toiminnan painopiste on tuetun asumisen kehittäminen edistämällä paikallisten nuorisoasuntoyhdistysten tukiasuntotoimintaa. Lisäksi liitolla on ollut oma FOYER-hanke tuetussa asumisessa.

Selvitystyön tavoite 2:

Selvitystyön tavoite 2 on ollut selvittää Seinänaapurien kuntien suhtautumista tuettuun nuorisoasumiseen.

Selvitystyön tavoite 2:n rajaus:

Tämän selvitystyön tavoite ei ollut lähteä käynnistämään tuetun asumisen nuorisoasuntohanketta jossain Seinänaapurien kunnassa. Jos jossain kunnassa osoitettaisiin ehdotonta kiinnostusta nuorisoasumiseen ja/tai tuettuun nuorisoasumiseen, olisi tästä jatkettava omalla hankkeellaan.

5. Selvitystyön menetelmät

Koska aiemmin on tutkittu laajemmin nuorten asumista yleensä tilastollisin menetelmin, ei tässä selvitystyössä ole käytetty tilastollisia menetelmiä.

Selvitystyö on ollut luonteeltaan olemassa olevan tilanteen kartoittamista laadullisin menetelmin. Selvitystyön vaiheet voi jakaa seuraaviin päävaiheisiin:

1. perehtyminen nuorisoasumiseen ja tuettuun nuorisoasumiseen
2. nuorisoasumisen ja tuetun asumisen käsitteellistäminen
3. puhelinhaastattelujen suorittaminen
4. tarkempi tutustuminen tuetun asumisen tilanteeseen Seinänaapurien alueella
5. selvitystyön tulosten analysointi.

5.1. Perehtyminen nuorisoasumiseen ja tuettuun nuorisoasumiseen

Ajallisesti tämä vaihe on ollut selvitystyön suurin osa, 7.8.-1.12.1999. Lyhyesti erilaiset tehtävät tämän vaiheen aikana olivat:

- perehtyminen Nuorisoasuntoliitto ry:n kirjalliseen materiaaliin
- projektisuunnitelman laatiminen
- tutustuminen Oulun seudun nuorisoasumiseen
- perehtyminen RAY:n kirjalliseen materiaaliin rahoituksesta
- perehtyminen ARA:n kirjalliseen materiaaliin rahoituksesta
- vierailu Hämeenlinnan Seudun Nuorisoasunnot ry:n työseminaarissa
- vierailu Kurikkakodissa
- perehtyminen useamman järjestön kirjalliseen materiaaliin.

Tämän lisäksi esittelin nuorisoasuntoselvitystä yleisesti seuraavissa yhteyksissä:

- SAMO ry:n pääsihteeri
- KNL ry:n Pohjanmaan piirin tilaisuus
- NKL:n E-P:n piirin tilaisuus
- Jalasjärven kunnan kunnanjohtaja, asuntosihteeri, tekninen johtaja
- Jalasjärven kunnan nuorisosihteeri ja nuoriso-ohjaaja
- Seinäjoen asuntotoimen päällikkö
- kiinteistöosakeyhtiö Marttilan kortteerin asukastoimikunnan kokous
- kiinteistöosakeyhtiö Marttilan kortteerin toimitusjohtaja
- Ilmajoen nuorisojärjestöjen yhteistyötoimikunnan kokous.

Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry:n toimintaan tutustumista tein useaan kertaan tämän vaiheen jälkeen.

5.2. Nuorisoasumisen ja tuetun asumisen käsitteellistäminen

Ajallisesti tämä vaihe oli 1.12.1999 - 16.1.2000.

Erityisesti tuetun asumisen käsitteiden selventäminen ja tarkentaminen vaati runsaasti aikaa. Ongelma oli, että hyvin erilaisilla järjestöillä on tuetun asumisen toimintaa, joka liittyy 18-29 -vuotiaisiin. Selvitystyö vuoksi tutustuin seuraavien järjestöjen kirjalliseen materiaaliin tuetusta asumisesta:

- Nuorisoasuntoliitto ry.
- Nuorten Ystävät ry.
- Suomen Mielenterveysseura ry.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto MLL ry.

- Suomen Punainen Risti SPR ry.

Tämän lisäksi monet muut järjestöt ovat mukana tuetussa asumisessa, ja näitä mainittiin kirjallisessa aineistossa. SPR:n osalta sain kirjallisen selostuksen Itsenäiseen asumiseen -projektista, joka on osa SPR:n Helsingin nuorten turvatalon toimintaa.

5.3. Puhelinhaastattelujen valmistelu

Samaan aikaan nuorisoasumisen ja tuetun asumisen käsitteellistämisen kanssa valmistelin puhelinhaastatteluja. Eri vaihtoehtoja pohdittuani päädyin puhelinhaastatteluihin, jonka kohteena olivat Seinänaapurien kuntien asuntosihteerit, nuorisotoimentekijöitä, sosiaalityöntekijöitä ja muutamia järjestöjen edustajia.

Haastatteluihin olisi ollut useita vaihtoehtoa:

- kirjekysely
- henkilökohtainen haastattelu
- sähköpostikysely
- puhelinhaastattelut.

Puhelinhaastattelujen valmistelua olen selvittänyt tarkemmin loppuraportin liitteessä.

5.4. Puhelinhaastattelujen suorittaminen

Ajallisesti puhelinhaastattelut olivat 18.1.-27.1.2000.

Puhelinhaastattelujen aikana selvisi muitakin asioita, kuin puhelinhaastatteluiden suunnitteluvaiheessa suunnitellut asiat.

Puhelinhaastatteluja ja tuloksia olen selvittänyt tarkemmin loppuraportin liitteessä.

5.5. Tarkempi tutustuminen tuetun asumisen tilanteeseen

28.1.-23.3.2000 selvitin vielä tarkemmin puhelinhaastatteluissa esille tulleita asioita. Erityisesti tutustuin vielä tarkemmin vapaaehtoisten tukihenkilöiden koulutukseen.

Tämän lisäksi tutustuin vielä tarkemmin Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry:n ja kiinteistöosakeyhtiö Seinäjoen ykköskodon toimintaan.

5.6. Selvitystyön tulosten analysointi

24.3.-28.4.2000 on ollut selvitystyön tulosten analysointia, loppuraportin ja selvitystyön tulosten esittelyä eri yhteyksissä.

6. Puhelinhaastattelujen tuloksia

6.1. Nuorisoasumisen tunnettuus

Nuorisoasuminen on melko tuntematonta Seinänaapurien sosiaali- ja nuorisotoimen työntekijöille. Asuntotoimessa tuntemusta on enemmän.

Tämän pohjalta Seinäjoella valittu linja, jossa nuorisoasuntohanke on ollut asuntotoimen ja kaupungin keskushallinnon yhdessä aloittama, on ollut oikea. Sosiaali- ja nuorisotoimista Seinänaapurien alueella nuorisoasumisen hankkeen aloitteentekijöiksi ei näyttäisi olevan.

6.2. Tuetun asumisen tunnettuus

Tuetun asumisen osalta tilanne on aivan toisenlainen. Asuntotoimissa tuetun asumisen tuntemus on vähäisempää, kun taas sosiaalitoimissa tuntemus tuetusta asumisesta on erittäin syvällistä, nuorisotoimissa osa tuntee tuetun asumisen hyvin.

Lyhyesti voi sanoa, että jokaisessa Seinänaapurien kunnassa on käynnissä ja/tai suunnitteilla tuetun asumisen hankkeita, ja paras asiantuntemus näihin löytyy sosiaalitoimesta.

6.3. Tuetun asumisen moninaisuus

Tuetun asumisen käsitteellistämisen suurin ongelma on erilaisten tuettujen asumismuotojen valtava moninaisuus. Jokaisessa Seinänaapurien kunnassa on täysin erilaisia ratkaisuja seuraaviin tuettuihin asumismuotoihin:

- alle 18-vuotiaiden tuettuun asumiseen
- tuettuun vuokralla asumiseen
- tuettuun opiskelija-asumiseen
- erityisryhmien tuettuun asumiseen.

Erityisryhmiä on hyvin erilaisia: mielenterveys, vammaiset, päihdeongelma, kriminaalihuolto, jne.

Yhteisymmärryksen saaminen tuetusta nuorisoasumisesta on tämän pohjalta vaikeaa, mutta mahdollista Hämeenlinnan esimerkin pohjalta.

6.4. Viranomaisten sektorijako

Asunto-, sosiaali- ja nuorisotoimissa on kaikissa asiakkaina 18-29 -vuotiaita nuoria. Nuorten asumisongelma tulee hyvin eri tavalla esille eri viranomaisille.

Asuntotoimi:

Asunnon kysyjät kokonaisuutena, osa kysyjistä on nuoria.

Asuntojen tekninen puoli on hyvin hallinnassa: määrä, sijainti, varustetaso, ym.

Nuorisotoimi:

Monesti nuorisotilat erillään kunnan virastotalosta.

Työskentely yksin nuorten kanssa.

Asunto-ongelmat ovat vain yksi nuorten ongelma muiden ongelmien joukossa.

Asunto-ongelmat tulevat eri tavalla esille päivittäisessä työskentelyssä.

Sosiaalitoimi:

Ongelmat kärjistyneempiä, työskentely ongelmaisten nuorten kanssa, nuoret yksi asiakasryhmä.

Asunto-ongelmat ovat vain yksi nuorten ongelma muiden ongelmien joukossa.

Yksilölliset ratkaisut ja lakisääteiset palvelut: ei pelkästään tuetun asumisen muotoja nuorille.

6.5. Tuetun nuorisoasumisen erikoisuus

Tämän selvitystyön pohjalta erityinen tuettu nuorisoasuminen on jonkinlainen erikoisuus. Asuntotoimessa ajattelutapana on konkreettisten (nuoriso)asuntojen tuotanto. Sosiaali- ja nuorisotoimessa korostuu yksittäisen tuettavan tuettu asuminen, ja konkreettisten asuntojen tuottaminen ei ole ensimmäinen ajatus.

Tämän selvitystyön pohjalta on Seinänaapurien kunnissa ei ole mahdollista päästä nopealla aikataululla samaan tilanteeseen kuin Hämeenlinnassa, jossa nuorisoasuntohanke on heti alusta alkaen ollut tuetun nuorisoasumisen hanke.

6.6. Linjausten tarve

Monesti ymmärretään yhteistyön tarve erilaisten yhteistyökumppanien kanssa. Ongelmana on, että resurssit eivät tahdo riittää uusiin asioihin, kuten nuorisoasumiseen.

Ongelmana on, että erilaisia yhteistyötarjoja tulee eri suunnilta jatkuvasti, ja pitäisi osata hyvin nopeasti linjata, mikä yhteistyötarjous on järkevä tai ei. Kiireisille kunnan virkamiehille tällaisten linjausten tekeminen on monesti vaikeaa, koska jokainen yhteistyötarjous pitäisi tutkia perusteellisesti pitemmällä aikavälillä, ja tähän ei tahdo olla mahdollisuuksia.

Myös sosiaalitoimen toiminnasta osa perustuu projektimuotoiseen toimintaan, ja rahoitusta on saatavissa eri lähteistä, tunnetuimpia olivat RAY- ja ESR-rahoitus. Ongelmana on, että erilaisten hankkeiden tavoitteet ja kohderyhmät pitäisi linjata kunnan toiminnan kannalta järkevästi. Kuka, missä, miten ja milloin ovat olennaisimpia kysymyksiä, joihin toivotaan vastauksia.

Ongelma on aito ja joissain vapaamuotoisissa kommentteissa tämä tuli esille.

6.6.1 Tuetun asumisen linjaukset

Tuetun asumisen osalta monet sosiaali- ja terveystalouden järjestöt ovat kehittämässä järjestöjen tukihenkilötoimintaa yhdessä. Käytännössä tätä on tapahtunut Neuvokas-projektissa, ja osa näistä järjestöistä on Seinäjoella Järjestötalossa.

Puhelinhaastattelujen jälkeen kävin tutustumassa Järjestötalolla järjestettyyn tukihenkilön peruskurssiin, joka oli yhteinen useammalle järjestölle. Peruskurssin jälkeen vapaaehtoiset tukihenkilöt valitsevat oman tukihenkilötoiminnan muodon, ja tämän alan järjestö järjestää tarvittavan jatkokoulutuksen ja työnohjauksen.

Tämän perusteella tuettu nuorisoasuminen voi olla joskus tulevaisuudessa mahdollista, kun tuetun asumisen toiminta yleensä kehittyy Järjestötalolla.

Järjestötalon ja Neuvokas-projektin osalta on mainittava, että kyseessä on järjestöjen omaehtoinen yhteistoiminta. Kestää varmasti oman aikansa, että Järjestötalon tuetun asumisen yhteistoiminta laajenee kaikkiin Seinänaapurien kuntiin osaksi sosiaalitoimien normaalia toimintaa.

6.6.2. Perusasumismuotojen linjaukset

Nuorisoasuminen on vain yksi asumismuoto muiden joukossa. Tämän vuoksi kunnissa on tehtävä linjaukset, miten eri asumismuotoja kunnissa kehitetään.

Perusoletuksena selvitystyön alussa oli, että kunnat pystyisivät antamaan kirjallisena asumisen linjaukset, jos ne on tehty. Yhdestäkään Seinänaapurien kunnasta en tällaista saanut.

Kirjallisia asumisen linjauksia en pyytänyt aktiivisesti. Jos niiden noudattaminen olisi osa normaalia jokapäiväistä arkista toimintaa, olisin ne saanut ilman pyytämistä. Tämä on ollut selvitystyön ajan peruslähtökohta, eli uutta asumismuotoa esittelevällä selvitysmiehelle pystytään antamaan kirjallinen selvitys asumisen linjauksista ilman eri pyyntöä, jos linjaukset on tehty ja niiden noudattaminen on osa normaalia kunnan toimintaa.

Puhelinhaastattelun loppuvaiheessa kyselin muutamalta haastateltavalta onko tällaisia linjauksia tehty asumisen osalta, mutta yksikään ei vastannut tähän kysymykseen myöntävästi. Tämä kysymys ei ollut alun perin puhelinhaastatteluissa, joten vastaukset ovat suuntaa-antavia.

7. Johtopäätökset

Selvitystyössä oli kaksi tavoitetta:

Selvitystyön tavoite 1:

Tavoite 1 oli selvittää Seinänaapurien kuntien suhtautumista nuorisoasumiseen.

Selvitystyön tavoite 2:

Tavoite 2 oli selvittää Seinänaapurien kuntien suhtautumista tuettuun nuorisoasumiseen.

Selvitystyön perusteella olen saanut seuraavat tulokset:

Tulos 1:

- a) Seinänaapurien kuntien suhtautuminen nuorisoasumiseen ei ole kielteistä.
- b) Seinäjokea lukuun ottamatta erityistä nuorisoasumisen tarvetta ei todettu olevan vuoden 2000 tilanteen perusteella.

Verrattaessa tilannetta Hämeenlinnaan ei tulos ole yllättävä. Hämeenlinnassa nuorisoasumisesta oli keskusteltu 1990-luvun alussa, mutta tarvetta ei tällöin todettu olevan. 1999 Hämeenlinnassa todettiin tarvetta olevan, ja kaupunki on lähtenyt hankkeeseen osoittamalla tontin nuorisoasuntokäyttöön.

Tulos 2:

- a) Seinänaapurien kunnissa on käynnissä useita tuetun asumisen hankkeita.
- b) tuettua nuorisoasumista ei voida aloittaa, koska nuorisoasumiseen asumismuotona ei tässä vaiheessa ole halukkuutta.
- c) Seinäjoen osalta on mahdollista aloittaa tuettu nuorisoasuminen lähitulevaisuudessa.

Vaikka Seinäjoella olisi mahdollista aloittaa tuettu nuorisoasuminen lähitulevaisuudessa, ei tämä kuitenkaan ole niin yksinkertaista. Seinäjoen nuorisoasuntokohde on uusi, ja toiminnan vakiinnuttaminen pelkkänä nuorisoasumisena vaatii oman aikansa.

8. Suositukset

Selvitystyön tulosten perusteella nuorisoasuminen asumismuotona ei tule toteutumaan Seinäjoen ympäryskunnissa lähimmän 1-5 vuoden aikana. Tämän pohjalta olen laatinut suosituksia eri osapuolille.

8.1. Suositukset Nuorisoasuntoliitto ry:lle

Selvitystyön perusteella Nuorisoasuntoliitto ry:n kannattaa tässä vaiheessa keskittää voimavarojaan muille seutukunnille.

Seinänaapurien alueella kannattaa teettää uusi selvitystyö vuonna 2005 ja tarvittaessa vuonna 2010. Hämeenlinnan esimerkin pohjalta viiden vuoden välein teetettävä selvitystyö on sopiva.

Selvitystyön perusteella Nuorisoasuntoliitto ry:n kannattaa luoda luontevat keskusteluyhteydet Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry:n suuntaan. Nykyisessä tilanteessa on mahdollista, että Nuorisoasuntoliitto ry:llä on vääriä tulkintoja liittoon kuulumattomasta yhdistyksestä.

Tuettu asuminen on Seinänaapurien alueella voimakkaassa kehityksessä. Nuorisoasuntoliitto ry:n edustajien kannattaa käydä tutustumassa Järjestötalon tuetun asumisen kehittämistoimintaan, ja seurata tilanteen kehittymistä. Tämä toiminta voi vakiintua osaksi tuetun asumisen toimintaa Seinänaapurien alueella vuoteen 2005 mennessä. Järjestötalon tuetun asumisen kehittämistoiminnan tuloksena uudet selvitystyöt vuosina 2005 ja/tai 2010 tuetun nuorisoasumisen mahdollisuuksista voidaan teettää laajemmalla joukolla kuin yksi selvitysmies. Tätä ei voi kuitenkaan ennustaa tässä vaiheessa, vaan jää seuraaviin selvitystöihin.

Nuorisoasuntoliitto ry:n jäsenjärjestöinä olevien poliittisten nuorisojärjestöjen piirijärjestöt eivät selvitystyön perusteella pysty käynnistämään pitkäjänteistä nuorisoasuntotoimintaa Seinänaapurien alueella.

Poliittisten nuorisojärjestöjen toimintatapa on täysin poikkeava verrattuna pitkäjänteiseen nuorisoasuntotuotantoon. Onnistuneen nuorisoasuntohankkeen aikajänne on vähintään viisi vuotta, kuten Hämeenlinnan ja Seinäjoen esimerkit osoittavat. Poliittisten nuorisojärjestöjen toiminta on vaalipainotteista, ja viiden vuoden aikana voi olla periaatteessa yhden presidentinvaalit, kahdet kunnallisvaalit, eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit.

Selvitystyön aikana oli käynnissä vuoden 2000 presidentinvaalien kampanjointi, ja selvitystyö jatkui presidentinvaalien toisen kierroksen jälkeen. Omien havaintojeni mukaan kampanjoinnin aikana nuorisoasuntoasiat eivät olleet järjestöjen poliittisella asialistalla.

Nuorisoasuntoliitto ry:n kannattaa tutkia uusien jäsenjärjestöjen mahdollisuuksia vanhojen jäsenjärjestöjen lisäksi. Poliittisilla nuorisojärjestöillä on oma merkityksensä, mutta myös omat rajoitteensa.

8.2. Suositukset Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry:lle

Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry:n kannattaa luoda luontevat keskusteluyhteyden Nuorisoasuntoliitto ry:n suuntaan. Selvitystyön aikana on selvinnyt, että yhdistyksen toiminnasta voi syntyä vääriä käsityksiä, koska yhdistys ei ole Nuorisoasuntoliitto ry:n jäsen. Tämän estämiseksi luontevat keskusteluyhteydet ovat tärkeitä.

Yhdistyksen toiminta on ollut ns. matalan profiilin toimintaa. Nuorisoasuntotoiminnan luonteen vuoksi tätä peruslinjaa ei ole syytä muuttaa.

Tämä selvitystyö ei anna suositusta yhdistyksen liittymisestä tai liittymättä jättämisestä Nuorisotasuntoliitto ry:n jäseneksi. Liittymisen edut ja haitat ovat oman selvitystyönsä aihe, ja yhdistys päättää itse tästä selvitystyöstä.

8.3. Suositukset Seinäjoen Seudun nuorisotasuntoyhdistys ry:lle

Tämän selvitystyön perusteella Seinäjoen ympäryskunnat eivät todenneet tässä vaiheessa tarvetta erityiselle nuorisotasumiselle.

Koska Seinäjoella on jo toimiva nuorisotasuntoyhdistys, ei Seinäjoen Seudun nuorisotasuntoyhdistys ry voi saada nuorisotasuntokohteita rakennutettua Seinäjoelle.

Selvitystyön perusteella seudullisella nuorisotasuntoyhdistyksellä ei ole mahdollisuuksia.

Uusien selvitystöiden pohjalta on mahdollista, että jossain Seinäjoen ympäryskunnassa todetaan tarvetta erityiselle nuorisotasumiselle. Tällöin kannattaa perustaa kunnan alueelle kunnallinen nuorisotasuntoyhdistys.

8.4. Suositukset poliittisten nuorisotjärjestöjen piiritjärjestöille Etelä-Pohjanmaan alueella

Nuorisotasuntoliitto ry:n jäsenjärjestöinä olevien poliittisten nuorisotjärjestöjen piiritjärjestöjen suhtautuminen nuorisotasumiseen on ollut hyvin vaihtelevaa. Kiinnostusta on ollut henkilöstä riippuen erittäin paljon tai ei ollenkaan.

Selvitystyön tuloksena voi todeta, että piiritjärjestöjen suhtautumisella ei ole mitään tekemistä sen tosiasian kanssa, että liitot ovat Nuorisotasuntoliitto ry:n jäsenjärjestöjä.

Piiritjärjestöjen kannattaa koota asumisasioista kiinnostuneita jäseniään yhteisiin koulutustilaisuuksiin. Yhden piiritjärjestön asumisasioista kiinnostuneet ovat liian pieni joukko koulutettavaksi. Erilaisilla asumismuodoilla on omia järjestöjään, ja ne tulevat antamaan mielellään koulutusta poliittisesti aktiivisille nuorille. Esimerkkejä tällaisista asumisalan järjestöistä ovat:

- Suomen Omakotiliitto ry.
- opiskelija-asuntosäätiöt
- Vuokralaisten Keskusliitto ry.
- asumisoikeusyhdistykset
- Ensi- ja turvakotien liitto ry.
- Y-säätiö
- Suomen kuluttajaliitto ry.

Lisäksi kunnalliset ja valtakunnalliset viranomaiset sekä asumiseen liittyvät kaupalliset toimijat antavat koulutusta asumisasioissa. Tässä on valtakunnallisista viranomaisista ja viranomaisjärjestöistä muutama esimerkki:

- ympäristöministeriö
- Valtion asuntorahasto
- Raha-automaattiyhdistys ry.
- Suomen Kuntaliitto ry.
- Sosiaali- ja terveysministeriö

Vastuullisten päättäjien kasvattaminen on poliittisten nuorisotjärjestöjen tehtävä, ja asumisasioiden yhteiskunnallisen puolen kouluttamisen ympärille piiritjärjestöillä olisi mahdollisuus järjestäytyä. Lisäksi poliittisten nuorisotjärjestöjen kannattaa käydä tutustumassa Järjestötalon tuetun asumisen toimintaan.

8.5. Suositukset Seinänaapurien kunnille

Selvitystyön tuloksena voi todeta, että Seinänaapurien kuntien suhtautumisella ei ole mitään tekemistä sen tosiasian kanssa, että Kuntaliitto ry on Nuorisoasuntoliitto ry:n jäsenjärjestö. Kuntaliitossa on laajaa tutkimustoimintaa asumisesta, mutta tämän tutkimustiedon soveltaminen kuntiin on jo oma asiansa.

Selvitystyön perusteella kunnilla on erittäin merkittävä rooli nuorisoasumisen kehittämisessä. Käytännössä tämä tulee esille tontin osoittamisessa nuorisoasuntokäyttöön.

Kun kuntien toiminnassa siirrytään kaavoitukseen, on päätösten synnyttävä korkealla tasolla. Tämä on suurin ero nuorisoasumisessa verrattuna tuetun asumisen hankkeisiin. Tuetun asumisen hankkeet on helpompi aloittaa sektoriviranomaisen päätöksellä. Kaavoituksessa on monenlaisia, jopa ristikkäisiä, tavoitteita ja nuorisoasuntotontin on sovittava näihin tavoitteisiin.

Selvitystyön tuloksena voi todeta, että kuntien on pystyttävä linjaamaan eri asumismuotojen tavoitteet. Monessa kunnassa tämä on luultavasti tehty osana normaalia toimintaa, mutta kirjalliseksi tätä ei ole saatu. Selvitystyön, ja tulevien selvitystöiden kannalta, asumisen linjaukset olisi hyvä olla kirjallisena. Jos esimerkiksi nuorisoasumisen mielipidettä halutaan Seinänaapurien kunnista, olisi nuorisoasuminen pystyttävä esittämään kunnan tavoitteiden mukaisena. Nykytilanteessa jokainen uusi asumiseen liittyvä asia on esiteltävä erikseen jokaiselle viranhaltijalle.

Nuorisoasumisen kannalta linjaukset ovat tärkeitä, koska nuorisoasumisella ei ole yleensä laajasti tunnettuja puolestapuhujia. Lisäksi nuorisoasuminen saatetaan ymmärtää erillisilmiöksi, ei osaksi laajempaa kokonaisuutta.

8.6. Suositukset Järjestötalon ja Neuvokas-projektin yhdistyksille

Järjestötalon ja Neuvokas-projektin sosiaali- ja terveysalan järjestöjen yhteistyö on Suomessa ainutlaatuista.

Tässä vaiheessa toiminta on voimakkaasti kehittymässä, joten toimintamalli voi tulevaisuudessa muuttua hyvinkin paljon. Nykyiseen toimintamalliin on ulkopuolisen vaikea antaa ilman tarkempaa tutustumista selkeitä suosituksia.

Suosituksena on, että Järjestötalon ja Neuvokas-projektin toimintaa esitellään edelleen yhtä avoimesti kuin tähänkin saakka. Edellä olen antanut seuraaville tahoille suosituksen tutustua Järjestötalon tuetun asumisen toimintaan:

- poliittisten nuorisojärjestöjen piirijärjestöille
- Nuorisoasuntoliitto ry:lle.

9. Jatkotutkimusaiheita

Selvitystyön aikana on tullut vastaan erilaisia asioita, jotka eivät kuulu tämän selvitystyön tavoitteisiin.

9.1. Asuntoja nuorille?

Eri asumismuotojen erottelu on hallinnollisesti erittäin kätevää. Käytännössä tavalliselle nuorelle erilaisten asumismuotojen erottelu voi olla hankalaa. Tämän vuoksi nuorten omat käsitykset eri asumismuodoista olisi hyvä selvittää.

9.2. Asumismuodot osana elinkeinopolitiikkaa

Tämän selvitystyön vuoksi en haastatellut kuntien elinkeinopolitiikasta vastaavia henkilöitä. Toisaalta asuntojen tarjonta on yksi tapa, jolla kunnan kilpailukykyä parannetaan. Asumismuotojen selvittäminen osana kuntien kilpailutekijänä olisi yksi selvitettävä asia.

9.3. Sosiaalitoimen ja nuorisotoimen käsitykset asumisesta

Nuorisoasuntoliitto ry:n tulkinnan mukaan sosiaali- ja nuorisotoimella on tärkeä osuus nuorisoasumisen kehittämisessä.

Puhelinhaastattelujen perusteella tein johtopäätöksen, että sosiaali- ja nuorisotoimessa on melko hyvä käsitys tuetusta asumisesta. Kuitenkin nuorisoasumista on vaikeampi käsitellä, koska ajattelutapana ei ole konkreettisten asuntojen tuottaminen, kuten asuntotoimessa. Jatkossa olisi mielenkiintoista selvittää, onko tämä johtopäätös oikea, ja millä tavalla nuorisoasuminen todella käsitetään nuoriso- ja sosiaalitoimessa.

9.4. Nuorten oma suhtautuminen nuorisoasumiseen

Tässä selvitystyössä en haastatellut laajasti 18-29 -vuotiaita nuoria. Oletettavasti nuorisoasuminen on melko tuntematonta heidän keskuudessaan, mutta tätä en voi todistaa tämän selvitystyön yhteydessä.

Lisäksi eri ikäryhmien käsityksillä nuorisoasumisesta on oma merkityksensä. Viime aikoina on perustettu nuorisovaltuustoja eri puolille Suomea. Onko nuorisovaltuustoista nuorisoasumisen edistäjiksi?

9.5. Yksittäisessä kunnassa nuorten asuntotilanteen kartoitus

Oulun esimerkin perusteella nuorten asuntotilanteen kartoitus on suositeltavaa, koska rauhalliselta näyttävässä tilanteessa nuoret voivat kuitenkin olla erittäin tyytymättömiä asuntotilanteeseensa. Vastaava tilanne voi olla Seinänaapurien alueella, mutta tätä ei voi tietää ilman kartoitusta.

10. Lähteet

10.1. Kirjalliset lähteet

Itäpuisto, Timo: Kotipesänä Pohjanmaa - Etelä-Pohjanmaan muuttajat ja kotiseudulla pysyneet. Siirtolaisinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksen tutkimuksia No2. Vammala 1999.

Kurikka, Päivi: Asuinkuntaansa tyytymätön nuori muuttaa. Kuntapuntari 5/1999.

Lindblom Ritva: Sosiaalisen isännöinnin koulutus käynnistyy. Lähiuutiset heinäkuu/1999.

Nuorisoasuntoliitto ry: Nuorten asunto-opas 1999.

Nuorisoasuntoliitto ry: Asu ja elä kesä/1999.

Nuorisosäätiö: Luukkublues 1/1999. (Nuorisosäätiön asukaslehti)

Nuorten Ystävät ry: Nuorten Ystävät 2/1999.

Nuorten Ystävät ry: Nuorten Ystävät 3/1999.

Paunikallio, Merja: Kuka jää maaseudulle? - Maaseudun nuorten näkemyksiä maaseudusta asuin-, työ- ja elinympäristönä. Helsingin yliopisto, maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus, Seinäjoki, Sarja B:17. Seinäjoki 1997.

10.2. WWW-sivut

Nuorten asuntotarvelaskelma
<http://walli.uwasa.fi/yhteisot/ybvaasa/asunto/atl1995/>
28.1.2000

Nuorten Suomi 2001
<http://www.kuntaliitto.fi/tuke/ns2001.htm>
5.1.2000

10.3. Yhteisöiltä saatu materiaali

Hämeenlinnan Seudun Nuorisoasunnot ry: työseminaarin 20.9.1999 ohjelma.

Hämeenlinnan Seudun Nuorisoasunnot ry: työseminaarin 20.9.1999 muistio.

Jalasjärven kunta: asumisen markkinointiryhmän kokouksen muistion ote 27.1.2000.

Järjestöalo: Järjestöalojen esite.

Järjestöalo: tukihenkilön peruskurssin koulutusmateriaalia.

Nuorisoasuntoliitto ry: Asumisesta on kysymys? -esite.

Nuorisoasuntoliitto ry: Itsenäisen asumisen linja -esitteet.

Nuorisoasuntoliitto ry: Jukka Luttisen 18.2.1999 lähettämä kirje Mika Perttuselle.

Nuorisoasuntoliitto ry: Nuorisoasuntolaskelma 1997.

Nuorisoasuntoliitto ry: Nuorisoasuntoliiton paikallisyhdistykset, nuorisoasuntotalot ja asuntojen määrät.

Nuorten Ystävät ry: toimintakertomus 1998.

Oulun Moniasunnot Oy: Jaakko Ruokolan laatima muistio 6.9.1999.

Oulunseudun Nuorisoasuntoyhdistys ry: Kartoitus oululaisten 16-29 -vuotiaiden nuorten asuntotilanteesta.

Oulunseudun Nuorisoasuntoyhdistys ry: Oulunseudun nuorisoasunto-opas.

Raha-automaattiyhdistys ry: Avustustoiminta 1999 -CD-levyke.

Seinäjoen seudun nuorisoasuntoyhdistys ry: 11.3.1998 hallituksen kokouksen pöytäkirja.

Seinäjoen seudun nuorisoasuntoyhdistys ry: 5.9.1999 hallituksen kokouksen pöytäkirja.

Suomen Punainen Risti ry: Kimmo Tapialan selvitys SPR:n Helsingin nuorten turvatalon Itsenäiseen asumiseen -projektista.

Suomen Mielenterveysseura ry: asumisen tukitoiminta -esite.

Suomen Mielenterveysseura ry: asumisen tukitoiminta -raportti.

Valtion asuntorahasto: Hakuajat ja hakumenettely vuoden 2000 arava- ja korkotukilainoituksessa.

10.4. Puhelinhaastattelut

Ilmajoen kunta.

Mäntyvaara Tuula
Saarela Arto
Salminen Jussi

Jalasjärven kunta

Hautala Päivi
Kalmari Tuula
Lampinen Helena
Nordman Terttu
Salo-Tuisku Taru

Kurikan kaupunki

Antila Paula
Korhonen Hilikka
Rostén Maija-Leena
Wiberg Veli-Erkki

Nurmon kunta

Käpylä Janne
Laukkonen Kaarina
Palomäki Tuija
Yli-Penttilä Arja

Peräseinäjoen kunta

Niemelä Sirpa
Niemistö Tarja
Ojala Liisa
Toivonen Erkki
Vähäsalo Johanna

Seinäjoen kaupunki

Kurhela Raisa
Lintala Harri
Mylläri Timo
Pihlajamäki Harri
Piironen Kauko
Ranta-Knuuttila Riitta
Rauhala Heikki
Ylä-Autio Ilmari

Ylistaron kunta

Kormano Anne
Nyrhinen Kirsti
Porola Lea

Järjestöjä

Hautakangas Merja, Kaks' kättä työpaja Oy
Oja Silja, Mannerheimin lastensuojeluliitto ry
Pokela Matti, Suomen Punainen Risti ry
Rinta-Nikkola Pertti, Lakeuden mielenterveysseura ry
Turpeinen Susanna, Nuorten Palvelu ry
Vatanen Riitta, Neuvokas-projekti

10.5. Epäviralliset keskustelut, sähköpostiviestit ja puhelinkeskustelut

Aho Suvi, Kokoomuksen Nuorten Liitto ry, Pohjanmaan Kokoomusnuoret ry, järjestösihteeri

Ahonen Henna, Jalasjärven kunnan nuorisovaltuusto, puheenjohtaja

Autio Ulla, Seinäjoen asuntotoimisto, päällikkö

Friman Petri, kiinteistöasakeyhtiö Marttilan kortteeri, asukastoimikunnan puheenjohtaja

Haapajärvi Henrik, Sosiaalidemokraattiset nuoret ry, Pohjanmaan piiri ry, puheenjohtaja

Heinonen Pia, Lahden Seudun Nuorisoasunnot ry

Heikkilä Asko, kiinteistöasakeyhtiö Marttilan kortteeri, asukaspalvelupäällikkö

Heikkilä Eija-Liisa, Jalasjärven kunta, talousjohtaja

Hurskainen Martti, Hämeenlinnan Seudun Nuorisoasunnot ry, varapuheenjohtaja

Itäpuisto Timo, Siirtolaisinstituutti, Pohjanmaan aluekeskus

Kakko Ilpo, Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry

Kalmari Tuula, Jalasjärven kunta, asuntosihteeri

Kangasluoma Lassi, Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaalialan oppilaitoksen opiskelijayhdistys, varapuheenjohtaja

Karppinen Jari, Nuorisoasuntoliitto ry, projektisihteeri

Kauppi Leena, Nuorten ystävät ry/Pohjolakoti, Kurikkakodin työntekijä

Kanerva Marja, Suomen Punainen Risti ry

Keränen Tuovi, Mannerheimin lastensuojeluliitto ry

Kinnunen Aki, kiinteistöosakeyhtiö Marttilan kortteeri, toimitusjohtaja sekä Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry, sihteeri

Kivioja Juska, SAMO ry, pääsihteeri

Koivuniemi Tuomas, SAMO ry, puheenjohtaja (vuonna 2000)

Kotimäki Hannu, Pohjanmaan Kokoomusnuoret ry, varapuheenjohtaja

Kujala Anssi, Kokoomuksen Nuorten Liitto ry, pääsihteeri

Kurikka Päivi, Kuntaliitto ry

Lehtineva Heli, Nuorten ystävät ry/Pohjolakoti, Kurikkakodin työntekijä

Lehto Antero, Pohjanmaan Vasemmistonuoret ry

Lehtonen Turja, Vasemmistonuoret ry, pääsihteeri

Lintala Pentti, Kurikan ammattioppilaitos, rehtori

Lindberg Raimo, Invalidiliitto ry, toimitusjohtaja

Luttinen Jukka, Nuorisoasuntoliitto ry, pääsihteeri

Maja Hannu, Seinäjoen nuorisoasuntoyhdistys ry, puheenjohtaja

Mäki Satu, Nuorisosäätiö, hallituksen jäsen

Malmberg Marko, Nuoren Keskustan Liitto ry, liittosihteeri

Nikander Markku, Etelä-Suomen YH-Rakennuttajaosuuskunta

Olkkonen Hanna, Nuoren Keskustan liitto ry, Etelä-Pohjanmaan piiri ry, puheenjohtaja

Nuutinen Pete, Pohjanmaan Kokoomusnuoret ry, puheenjohtaja

Paunikallio Merja, Helsingin yliopisto, maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus, Seinäjoki

Pennanen-Häkkinen Salme, Hämeenlinnan Seudun Nuorisoasunnot ry, puheenjohtaja

Perttunen Mika, Suomen Kehityskeskus Oy, aluejohtaja

Petrell Reijo, 4H-liitto ry

Pihkala Marja, Invalidiliitto ry

Pitkälampi Reijo, Seinäjoen kotopesä nuorisoyhdistys ry, puheenjohtaja

Rajamäki Hannu, Seinäjoen nuorisotasuntoyhdistys ry, hallituksen jäsen

Rantakokko Antti, Jalasjärven kunta, kunnanjohtaja

Reinikainen Erja, Suomen Punainen Risti ry

Reinikainen Pertti, Jyväskylän seudun nuorisotasunnot ry, puheenjohtaja

Ruokola Jaakko, Oulun Moniasunnot Oy, toimitusjohtaja

Suominen Eija, Suomen Mielenterveysseura ry

Taipale Ira, Nuoren Keskustan Liitto ry, Etelä-Pohjanmaan piiri ry, toiminnanjohtajan sijainen

Tapiala Kimmo, Suomen Punainen Risti ry, Helsingin turvatalot

Uimonen Anssi, SAMO ry, puheenjohtaja (vuonna 1999)

Viihanen Sari, Kurikan ammattioppilaitos, koulukuraattori

Väyrynen Martti, Jalasjärven kunta, tekninen johtaja

Yli-Panula Seppo, kiinteistöosakeyhtiö Marttilan kortteeri